

Ronneby kommun

Program för kris- och beredskapsarbete

Dokumenttyp: Program
Antagen av: Kommunfullmäktige
Antagen: 2023-12-21
Giltighetsperiod: 2024-01-01 – 2027-12-31
Diarienummer: 2023/288
Ansvarig för dokumentet: Kris- och beredskapsstrateg
Tidpunkt för senaste aktualitetsprövning: november 2023
Tidpunkt för senaste revidering: november 2023
Relaterade styrdokument: Ledningsplan för hantering av extraordinära händelser och höjd beredskap, övnings- och utbildningsplan
Sökord: risk, kris, beredskap, civilt försvar, höjd beredskap, civil beredskap, extraordinära händelser, RSA, krishantering

Sammanfattning

Programmet ger grundförutsättningar för arbete med att förbereda verksamheter för att hantera såväl fredstida kriser som höjd beredskap.

Här beskrivs kommunens övergripande viljeinriktningar och prioriteringar för arbete inom krishantering. Innehållet syftar även till att, tillsammans med kommunens ledningsplan för hantering av extraordinära händelser¹, uppfylla krav enligt Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Syftet är vidare att beskriva hur kommunen avser att fullfölja de åtaganden som beskrivs i Överenskommelse om kommunernas krisberedskap² och Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar³ mellan SKR (Sveriges kommuner och regioner) och MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap).

Dokumentet följer även Länsstyrelsen i Blekinges (förslag föreligger, men i skrivande stund är strategin ej antagen ännu) *Strategi för inriktning, krisberedskap & civilt förvar 2024 – 2026 i KSAM* (Krissamverkan Blekinge). I skrivande stund föreligger detta som förslag, då beslut i regionala rådet ej tagits ännu).

Åtaganden kring risk- och sårbarhetsanalys samt utbildning och övning behandlas delvis i, *Risk- och sårbarhetsanalys 2023 - 2026* samt *Utbildnings- och övningsplan inom krisberedskap och civilt försvar 2023 – 2026*.

Ledningsplan vid kriser och extraordinära händelser, Utbildnings- och övningsplan inom krisberedskap och Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) beslutas av kommundirektören. RSA:n har föredragits i kommunstyrelsen.

¹ Ledningsplan för extraordinära händelser och höjd beredskap (Dnr 2021-000108 167)

² Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022 (Dnr MSB 2018–09779) Förlängd och justerad överenskommelse för kommunernas krisberedskap 2023 (Dnr MSB 2022–15507)

³ Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020 med revideringar till och med 2023 (Dnr MSB2022-15507)

1 Mål, inriktning och styrning

1.1 Övergripande mål

Ronneby kommuns övergripande mål för arbetet med krisberedskap är att säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan bedrivas även vid olika typer av störningar eller kriser och kan härledas från bland annat Ronneby kommuns definierade målområden i kommunens budget, hållbarhetsstrategin, brottsförebyggande programmet, landsbygdspolitiska programmet, informationssäkerhetspolicyn, m. fl. Enligt gällande nationell lagstiftning handlar krisberedskap om förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer. Förmågan byggs upp genom bland annat utbildning, övning samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris. Utgångspunkten är att hela samhället gemensamt och inom sina respektive områden tar ansvar för och utvecklar krisberedskapsarbetet. I detta ligger också att enskilda människor utifrån sina egna förutsättningar tar ansvar för sin säkerhet. Arbetet sker på alla nivåer: lokalt, regionalt och nationellt, men också på EU-nivån och internationellt.

Ytterligare mål är att det ska finnas en bred förståelse för vikten av krisberedskap som en integrerad del av det egna verksamhetsansvaret i alla samhällsviktiga verksamheter (kommunal och privat huvudman) och den enskilde ska känna till ansvar och möjligheter för att stärka egenberedskap.

Genom ett tydligt kris- och beredskapsarbetet reduceras risker och höjs beredskapen för att kunna hantera händelser på ett sådant sätt att minsta möjliga skada uppkommer för den enskilde medborgaren såväl i fredstida kris som under höjd beredskap.

1.2 Inriktning

Krisberedskap är en angelägenhet för alla verksamheter inom kommunkoncernen.

Inriktningen för kommunens krisberedskap utgår från överenskommelsen mellan SKR och MSB. Dessa är:

- risk- och sårbarhetsanalys
- planering
- geografiskt områdesansvar
- utbildning och övning
- rapportering

Insatser inom dessa områden finansieras genom statsbidrag och ska avse förberedande och förebyggande arbete.

Därutöver kommer arbetet under den pågående mandatperioden att vara inriktad mot att jobba vidare med i senaste RSA:n identifierade åtgärderna för att höja förmågan att förebygga och hantera störningar och kriser i samhällsviktig verksamhet i syfte att även höja beredskapen under höjd beredskap.

- Fortsatt kunskapshöjande insatser för personal, förtroendevalda och ledningsgrupper inom kommunkoncernen på området krisberedskap, cybersäkerhet och civilt försvar
- Utbyggnad av trygghetspunkter (inkl. organisation, bemanning, utrustning osv)
- Översyn av styrdokument och arbetsprocess inom området krisberedskap och civilt försvar
- Samverka med det lokala näringslivet för ett robustare samhälle och en gemensam hantering av krissituationer
- Fortsatt förmågehöjande insatser samt stärkande av robustheten och uthållighet inom socialtjänst, kommunal hälso- och sjukvård, kostverksamhet, nödvattenhantering, kraftförsörjning, kriskommunikation, m. fl.

1.3 Styrning av verksamheten

Kommunen är enligt LEH skyldig att kunna upprätthålla en fungerande verksamhet även i samband med en extraordinär händelse samt att anta en plan för detta varje ny mandatperiod. Detta styrdokument är en del av hanteringen av extraordinära händelser och fastställs av kommunfullmäktige. Det är lämpligt att styrningen av arbetet med krisberedskap i så hög utsträckning som möjligt integreras i den ordinarie styr- och ledningsmodellen. På så sätt säkerställs att arbetet med krisberedskap blir en del av verksamhetens ordinarie uppdrag.

Kommunstyrelsen är ansvarig för styrdokumentets aktualitet och för att revideringar genomförs samt att det antas av kommunfullmäktige i början av varje mandatperiod. Som strategiskt stöd finns experter inom kommunledningsförvaltningen som säkerställer samverkan och att kommunen upprätthåller sin förmåga att arbeta före, under och efter en kris.

Vid upphandlingar som gäller samhällsviktig verksamhet ska kommunen säkerställa att kraven på krisberedskap beaktas.

Alla verksamheter inom kommunkoncernen skall delta i alla delar av kris- och beredskapsarbetet utifrån det som definierats i aktuell Risk- och sårbarhetsanalys samt delta i förekommande övnings- och utbildningsverksamhet.

1.4 Ansvar och roller

1.4.1 Krishanteringens grundprinciper

Det svenska krishanteringssystemet har tre grundprinciper som styr krisberedskapen och hanteringen av kriser och extraordinära händelser. Principerna styr även krishanteringen inom Ronneby kommun.

Ansvarsprincipen innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden också har det under krissituationer.

Likhetsprincipen innebär att verksamhetens organisation och lokalisering under normala förhållanden ska fungera på liknande sätt under krissituationer.

Närhetsprincipen innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

1.4.2 Ansvaret inom kommunen

Kommunfullmäktige beslutar om styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap för mandatperioden enligt *Överenskommelsen om kommunernas krisberedskap 2019–2022* samt viss delegering. Fullmäktige beslutar också om kommunens budget som kan innehålla åtgärder för att öka krisberedskapsförmågan. Varje ny mandatperiod väljer fullmäktige ledamöter och ersättare till krisledningsnämnden. Det är fullmäktige som beslutar om nämndens reglemente, inklusive krisledningsnämndens reglemente. Om krisledningsnämnden trätt i funktion och fattat beslut ska dessa beslut anmälas till nästa sammanträde med fullmäktige.

Krisledningsnämnd Det måste finnas en krisledningsnämnd i varje kommun för att fullgöra uppgifterna under extraordinära händelser i fredstid (2 kap. 2 § lagen (2006:554) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Krisledningsnämnden ska bara hantera extraordinära händelser i fredstid och har således ingen uppgift att fullgöra under höjd beredskap. Under sådana

förhållanden ligger ledningsansvaret på kommunstyrelsen enligt vad som sägs i 3 kap. 2 § LEH.

Kommunstyrelsen ska i en instruktion fastställa hur kommundirektören ska leda förvaltningen under kommunstyrelsen. Instruktionen ska också fastställa kommundirektörens övriga uppgifter (7 kap. 2 § kommunallagen). I denna instruktion bör styrelsen ta ställning till vilken roll som kommundirektören ska ha avseende kommunens arbete med krisberedskap. Rollen kan både avse det förberedande arbetet och kommunens organisation för krisledning. Kommundirektören behöver inte nödvändigtvis ha en specifik roll i krisberedskapen. Kommunstyrelsen får, när krisledningsnämndens verksamhet som är föranledd av den extraordinära händelsen inte längre behövs, besluta att verksamheten ska upphöra.

Nämnderna och styrelserna i de kommunala bolagen ansvarar för och driver, det egna risk- och krishanteringsarbetet, enligt krishanteringens grundprinciper ovan. Vid extraordinära händelser får kommunens nämnder, med undantag av krisledningsnämnden, ingen annan roll. Nämnderna har samma ansvar som till vardags och ansvaret framgår av nämndens reglemente. Nämndernas ansvar blir dock tillfälligt förändrat om krisledningsnämnden tar över hela eller delar av nämndens verksamhet.

Kommundirektören ansvarar för att det finns en organisation med befogenheter och resurser för arbetet med civil beredskap.

Kommunledningsförvaltningen samordnar och utvecklar processen för kommunens samlade krisberedskap.

Förvaltningscheferna och övriga chefer har ansvar för krisberedskapen i sin verksamhet liksom att verksamheten kan fungera utan störningar, enligt krishanteringens grundprinciper ovan.

Kommunala bolags Vd:arna har ansvar för krisberedskapen i sin verksamhet liksom att verksamheten kan fungera utan störningar, enligt krishanteringens grundprinciper ovan.

Styrdokumentet i sig har ingen rättslig verkan gentemot bolag och kommunalförbund. Styrdokumentet ange en inriktning för hur bolag och kommunalförbund ska styras avseende arbete med krisberedskap. Sedan måste själva styrningen ske genom ordinarie styrmedel. Det innebär för bolag genom ägardirektiv eller avtal, samt för kommunalförbund genom förbundsordning eller avtal.

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Blekinge är ett kommunalförbund som bildats av Ronneby och Karlskrona kommuner.

Förbundet ska bland annat organisera en för de bägge kommunerna gemensam räddningstjänst och ansvara för förebyggande åtgärder mot brand, samt annan olycks- och skadeförebyggande arbete som i egenskap av myndighet åvilar kommunerna.

Samtliga förtroendevalda och medarbetare i kommunen har ett personligt ansvar för att uppmärksamma och rapportera risker och problem samt följa riktlinjer och övriga bestämmelser. Ansvaret ska följa det normala ansvaret i förvaltnings- och bolagsorganisationen och ska bedrivas som en integrerad del av verksamheten.

Revidering av styrdokumentet sker vart fjärde år eller oftare på förekommen anledning. Kommunledningsförvaltningen ansvarar för framtagande och revidering av styrdokumentet.

2 Övergripande process för Risk- och sårbarhetsarbetet (RSA)

Arbetssättet tar sin utgångspunkt från kontinuitetshantering och genomförs regelbundet (minst varje mandatperiod). Det finns en rad stöddokument och mallar för förvaltningar och bolag för att se över sin verksamhet utifrån beroenden och oönskade händelser samt tar fram förslag på åtgärder. Arbetet stöds genom till exempel facilitering av workshopar av kommunens krisberedskapsfunktion.

Utgångspunkten är de skyddsvärden som finns i organisationen och samhället som helhet samt att samhällsviktig verksamhet kan bedrivas även vid störningar eller kriser. Dessa skyddsvärden är enligt MSB:

- människors liv och hälsa,
- samhällets funktionalitet,
- demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter,
- miljö och ekonomiska värden,
- nationell suveränitet.

Arbetssättet innebär att varje arbetsplats kan arbeta fram egna riskvärderingar, där man identifierar samhällsviktiga åtaganden, beroenden, resurser, gör bedömningar av sannolikhet och acceptabla avbrottsnivåer samt konsekvensbedömningar och åtgärdslistor utifrån egna lokala förutsättningar varefter sammanställning per ansvarsområde kan ske uppåt i organisationen. Redovisning av arbetet sker skriftligen.

Samma grundsynsätt används vid arbetet med det privata näringslivet och med de idéburna organisationerna för att kunna få en jämförbar helhet för kommunen som geografiskt område.

Slutligen tas även hänsyn till andra undersökningar gjorda av räddningstjänsten, specialistmyndigheter eller genom olika projekt som bedrivs med stöd av Länsstyrelsen.

3 Geografiskt områdesansvar

Ronneby kommun ska verka för att främja samverkan och samordning med flera lokala och regionala aktörer (näringsidkare, föreningsliv, enskilda) inför, under och efter en kris/särskild händelse och samordna informationen till allmänheten under en sådan händelse.

Kommunen har genom olika funktioner och forum regelbunden kontakt med lokala företag, främst inom livsmedels- och drivmedelsbranschen. Kontakt finns även med större företag. Genom den lokala avdelningen inom Civilförsvarsförbundet finns även en utbildad Frivillig Resursgrupp.

Kommunen fullgör en stor del av sitt geografiska områdesansvar genom samverkan via K-SAM (Krissamverkan i Blekinge).

3.1 Krissamverkan Blekinge

För att underlätta hanteringen av en händelse ingår kommunen i Krissamverkan Blekinge (KSAM) där aktörer gemensamt åstadkommer inriktning och samordning av tillgängliga resurser. Krissamverkan Blekinge tar inte över kommunens eller annan aktörs ansvar. I KSAM ingår utöver de 5 primärkommunerna även länsstyrelsen i Blekinge, polismyndigheten, region Blekinge, Försvarmakten, militärregion syd och räddningstjänsterna öst och väst. Därutöver ingår vissa andra aktörer som berörs av den specifika händelsen.

Inom krissamverkan Blekinge arbetar samtliga aktörer enligt *Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar* som tagits fram av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

3.2 VMA - Viktigt meddelande till allmänheten

Kommunen ska underhålla och prova de aggregat för utomhusalarmering som behövs vid höjd beredskap. Kommunledningsförvaltningen ansvarar för aggregaten men de sköts och underhålls av Räddningstjänsten Östra Blekinge enligt gällande avtal.

4 Planering

Tabellen nedan listar åtgärder som bör prioriteras under den aktuella mandatperioden för att stärka organisationens och lokalsamhällets förmåga att förebygga, motstå och hantera krissituationer. Underlag till föreslagna prioriteringar finns i aktuell risk- och sårbarhetsanalys för Ronneby kommun och kommer kontinuerligt följas upp i kommunens säkerhetsledning (arbetsgrupp under ledning av kommundirektör) och vid behov koncernchefsgrupp.

En mer detaljerad sammanställning kommer att dokumenteras i Ronneby kommuns övnings- och utbildningsplan 2024 - 2026 som antas av kommundirektören.

Område	Åtgärd	Tid	Ansvar
Teknisk robusthet	Säkerställande och utbyggnad av tekniska system för ökad robusthet (el, vatten, reservkraft, kommunikation, mfl)	Fortlöpande, årliga avstämmningar	kommunala verksamheter, kommunala bolag, nämnder och styrelser
Klimatanpassning	Plan för hantering av utveckling enligt IPCC (för att hantera extrema händelser kopplade till värme, torka, översvämning)	Efter politiskt beslut	Involvera alla verksamheter, arbetet inom kommunen leds av kommunledningsförvaltningen
Social integration och tillit	Insatser för att öka tilliten i samhället	fortlöpande	Berör alla verksamheter, aktuella exempel finns inom bl. a. UTB, AVF och VoO,
Kontinuitets-hantering	Öka arbetet med framtagande av verksamhetsspecifika planer och säkerställa möjlighet till fortsatt verksamhet oavsett läge	fortlöpande	kommunala verksamheter, kommunala bolag
Kontinuitets-hantering	Kunskapshöjande insatser	fortlöpande	Kommunala verksamheter, kommunala bolag, nämnder och styrelser
Civilt försvar	KHOSS-uppdrag ska stärka förmågan inom socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens verksamhet	2023 - 2024, eventuellt längre	VoO, AVF, KLF, berörda nämnder

Civilt försvar	Krigsorganisation samt bemanning	Påbörjas 2024	Kommunala verksamheter, kommunala bolag och samordnas av säkerhetsskyddschef
Civilt försvar	Krigsplaceringar	fortlöpande	Kommunala verksamheter, kommunala bolag
Civilt försvar	Klargörande av roller och ansvar inom egen organisation utifrån den utredning som nu pågår inom staten	Påbörjas 2024	Kommunala verksamheter, kommunala bolag, nämnder
Civilt försvar	Lokal planering av civilt värdlandsstöd	Påbörjas 2024	Kommunala verksamheter, kommunala bolag medverkar under ledning av kommunledningsförvaltning
SBA	Översyn av samordningsuppdrag	Påbörjas 2024	Kommunledningsförvaltning
Vatten	Översyn av nödvattenplan	2024	Berör alla verksamheter, arbetet inom kommunen leds av kris- och beredskapsstrateg
El	Uppdatering styrel, planeringsomgång 4	2023-2025	Berör alla verksamheter, arbetet inom kommunen leds av kris- och beredskapsstrateg
Olja	Utveckla plan för hantering av oljeskadeskydd	2024	Berör alla verksamheter, arbetet inom kommunen leds av kris- och beredskapsstrateg och samordnas av LST Blekinge
Kommunikation	Öka förmågan att över tid kunna kommunicera mot relevanta målgrupper (även med särskilda behov) vid kris/särskild händelse/höjd beredskap	fortlöpande	Berör alla verksamheter, arbetet inom kommunen stöds av kommunikationsgruppen
Trygghetspunkt	Fortsatt arbete med trygghetspunkter inom kommunen (placering, utrustning, bemanning)	2024 & fortlöpande	Leds av säkerhetsskyddschef med stöd av närliggande funktioner och i samverkan med kommunala verksamheter och frivilligorganisationer

Enskildes beredskap	Genomför aktiviteter under årlig beredskapsvecka i syfte att öka den enskildes förmåga att klara egenberedskap under sju dagar	fortlöpande	Kommunala verksamheter, kommunala bolag, Räddningstjänsten Östra Blekinge, Polisen, Svenska Kyrkan, FRG, mfl
Stabsarbete	Säkerställa och utveckla bemanning och kompetens	2024 & fortlöpande	Kommundirektör med stöd av stabschef
Samverkan	Förstärka lokal och regional samverkan	fortlöpande	Ledningsfunktioner på politiskt och tjänstemannanivå
Yttre hot	Fortsätta arbetet med informations-, data- och systemsäkerhet och säkerhetsskydd	fortlöpande	IT-enheten, kommunjurist, säkerhetsskyddschef (samordnas i dataskyddsgruppen)
Livsmedel, drivmedel, lagerhållning	Följa pågående utredningar och undersöka lokala behov och möjligheter,	Pågår fortlöpande	Berörda verksamheter

5 Uppföljning

Uppföljning av programmet sker kontinuerligt (minst en gång per halvår) vid möten i kommunens säkerhetsledning (arbetsgrupp under ledning av kommundirektör) och vid behov även i koncernchefsgruppen.